

TÜİK Gençlik İstatistikleri Analizi 2020

ISBN: 978-605-71143-0-3

SAKARYA
ÜNİVERSİTESİ

Gençlik Çalışmaları
Uygulama ve Araştırma Merkezi

© EKSEN YAYINLARI

Sakarya Üniversitesi Gençlik Çalışmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi, Sakarya

Analiz: 01

TÜİK Gençlik İstatistikleri 2020

Yazarlar:

Abdullah İNCE, İsmail AKYÜZ, Kübra CEVHERLİ, Mustafa ASLAN,
Sevim Atila DEMİR, Sümeyye DERİN, Tuncay AYAS

Tasarım ve Uygulama:

Kapak Tasarım:

İlk Yayın Tarihi: Kasım 2021

ISBN: 978-605-71143-0-3

Yayıncı Sertifika No: 51470

Adresi ve İletişim:

Sakarya Üniversitesi Gençlik Çalışmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi
(SAÜ GENÇMER)

Esentepe/ Serdivan/ Sakarya

Tel: +90 264 295 36 95

gencmer@sakarya.edu.tr
www.gencmer.sakarya.edu.tr

TÜİK
GENÇLİK
İSTATİSTİKLERİ
ANALİZİ
2020

SAÜ GENÇMER

Önsöz

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) birçok konuda düzenli istatistikler yayınlamaktadır. Bu istatistikler ekonomi, sağlık, gençlik, yaşlılık, yaşam memnuniyeti, işsizlik oranları, nüfus ve demografi gibi çok sayıda konuyu kapsamaktadır. TÜİK'in yayınladığı istatistikler sahada çalışan kurum personeli, akademisyenler, uzmanlar ve ilgili herkes için önemli bir veri kaynağıdır.

TÜİK'in yayınladığı istatistiklerden biri de gençlik istatistikleridir. Gençlik istatistiklerinde; gençliğin demografik özellikleri, iş gücü durumu, yaşamdan ve çalıştığı isten memnuniyeti, beslenme alışkanlıkları, eğitimi gibi birçok kategoride bilgi yer almaktadır. Bu bilgiler alanın uzmanları tarafından incelenmesi ve yorumlanması gereken temel verilerdir.

Sakarya Üniversitesi Gençlik Çalışmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi (SAÜ GENÇMER) gençlikle ilgili konularda rapor, analiz, kitap gibi bilimsel çalışmalar yapmakta; projeler yürütmekte ve ilgili kurumlarla iş birliği yapmaktadır.

Bu çalışmada TÜİK 2020 yılı gençlik istatistikleri sosyoloji, psikoloji, iletişim, ilahiyat, eğitim ve sosyal hizmet alanında akademik çalışmalar yapan SAÜ GENÇMER uzmanları tarafından analiz edilmektedir.

Bu analize katkı veren merkez uzmanlarına teşekkürü bir borç bilir, analizin gençlikle ilgili çalışma yapan ilgililer için faydalı olmasını dilerim.

Doç. Dr. Abdullah İNCE

SAÜ GENÇMER MÜDÜRÜ
Sakarya 2021

Giriş	3
Türkiye Nüfusunun 12 milyon 893 bin 750'si Gençler	3
Genç Nüfusun Azalması Sosyal Güvenlik Yükünü Artırıyor	4
Türkiye'de Genç Nüfus 27 Avrupa Birliği Ülkesinden Daha Yüksek	4
Doğu ve Güneydoğu Bölgesinde Genç Nüfus Daha Yüksek	5
Genç Nüfusun İşgücüne Katılımı	6
Gençlerin Bir Kısımı Ne Eğitimde Ne de İstihdamda	7
Evli Erkeklerin Eğitim Seviyesi Eşlerinden Daha Yüksek	7
Yükseköğretime Giden Kızların Oranı Daha Yüksek	8
Gençler Geç Evlenme Eğiliminde	9
Obezite Yükselişte	10
Meyve Tüketme Alışkanlığı	10
Gençlerde Meyve Tüketme Oranları Düşüyor	11
Sebze ve Salata Tüketme Sıklığı	11
Sebze Ya da Salata Tüketme Sıklığı Artıyor	12
Gençler En Fazla Dışsal Yaralanma ve Zehirlenmelerden Ölüyor	13
Erkekler Genel Sağlık Durumundan Kadınlara Göre Daha Memnun	13
Kadınlarda Mutluluk Düzeyi Daha Yüksek	14
Gençlerin En Önemli Mutluluk Kaynağı Sağlık ve Başarı	15
Gençlerin %77,1'i Çalıştığı İşten Memnun	16
Gençlerin Elde Ettiği Kazançtan Memnuniyeti Azalıyor	16
Son İki Yılda Eğitimden Memnuniyet Düzeyi %1,2 Arttı	17
Pandemi Kısıtlamalarının Azalması Gençleri Daha Mutlu Edebilir	17
Gençlerin İnternet Kullanım Oranı Artıyor	18
DEĞERLENDİRME VE SONUÇ	19

Giriş

Gençlik; biyolojik, psikolojik ve sosyolojik yönleri bulunan bir kavramdır. Birleşmiş Milletler (BM) gençlik dönemini 15-24 yaşları arasındaki dönem olarak kabul etmekle birlikte gençlik tanımının bölgesel ve kültürel faktörlere bağlı olarak 25-30'lu yaşları içine alabileceğini belirtmektedir. T.C. Gençlik ve Spor Bakanlığı, Türkiye'de gençlik politikalarının hedef grubunu 14-29 yaş aralığında bulunan bireyler olarak tanımlamaktadır.

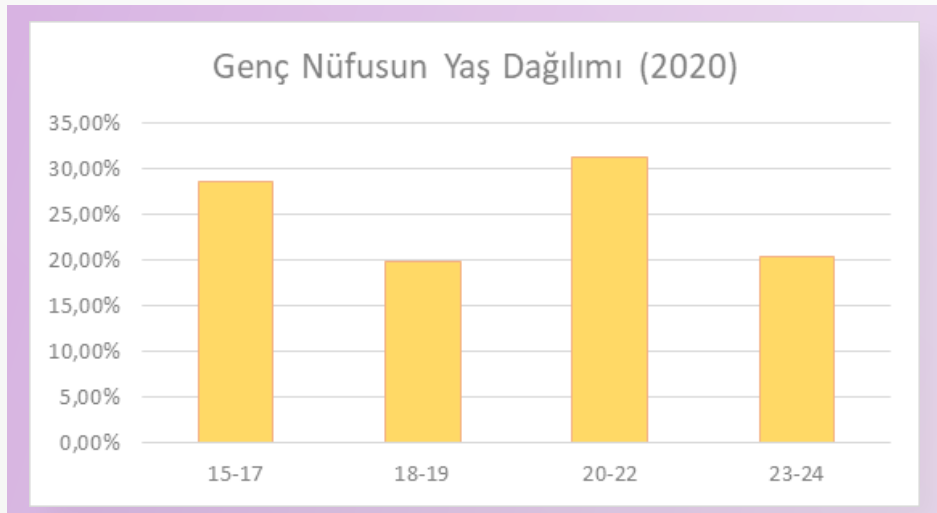
Gençlik dönemi kendi içinde erinlik, ergenlik, gençlik gibi dönemlere ayrılmaktadır. Bu dönemlerin her birinin biyolojik, psikolojik ve toplumsal boyutları vardır. Biyolojik olarak genç olmanın cinsiyet, beslenme vb. unsurlarla ilişkili boyutları bulunurken bu hususlar psikolojik yapı üzerinde de etkili olmaktadır. Sosyokültürel boyutuyla değerlendirildiğinde gençliğin toplumsal yapının özelliklerinden, gençlere atfedilen statü ve rollerden bağımsız olmadığı değerlendirilebilir. Zira gençliğe yüklenen anlam ve genç olmaya atfedilen özellikler, gençlere verilen sorumluluk ve yetkileri belirlemekte; bu da tersinden bakıldığında gençlerin kendilik algısını oluşturmaktadır.

Çağımızda beslenme şartlarının iyileşmesi, dış uyarıcıların artması gibi çevresel faktörlerin çocukları biyolojik olarak daha erken "gençleştirdiğini" ifade etmek mümkündür. Ancak koruyucu anne baba tutumları, çocuğa yüklenen anlamın ve çocukta beklentilerin değişmesi, çocukların yetişme şartlarının farklılaşması gibi sebeplerle çocuklara sorumluluk verme yaşı gecikmekte böylelikle biyolojik olarak daha hızlı gelişen bireyler toplumsal sorumlulukları daha geç almaktadır. Nitekim bazı sosyal bilimcilere göre gençlikle yetişkinlik arası süreçte beliren yetişkinlik olarak nitelenen yeni bir dönemden bahsedilebilmektedir. Diğer bir deyişle geçmişte gençlikten yetişkinliğe geçiş keskin bir ayrıma tabi iken günümüzde bu süre uzamakta ve yetişkinliğe daha geç girilmektedir.

TÜİK her yıl bir önceki yıla ait gençlik istatistikleri yayınlamaktadır. Bu istatistiklerde gençlere yönelik bulgular bazı temel başlıklar altında paylaşılmaktadır. Bu metinde TÜİK tarafından 17 Mayıs 2021 tarihinde paylaşılan 2020 yılına ait gençlik istatistikleri analiz edilmiştir.

Türkiye Nüfusunun 12 milyon 893 bin 750'si Gençler

Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi (ADNKS) sonuçlarına göre 2020 yılı sonunda Türkiye'de toplam nüfus 83 milyon 614 bin 362 kişi olmuştur. Bu nüfusun 12 milyon 893 bin 750 kişisi yani %15,4'ü 15-24 yaş grubundaki bireylerden oluşmaktadır. Buna göre Türkiye'de genç nüfus, toplam nüfusun %15,4'ünü oluşturmaktadır.

Genç nüfus, kendi içinde 15-17, 18-19, 20-22 ve 23-24 yaş grubu olarak alt kategorilere ayrılmıştır. Alt kategorilere göre dağılıma bakıldığında 2020 yılında genç nüfusun %28,6'sının 15-17 yaş grubunda, %19,8'inin 18-19 yaş grubunda, %31,3'ünün 20-22 ve %20,4'ünün ise 23-24 yaş grubunda yer aldığı görülmüştür.

Türkiye nüfusu içerisinde genç nüfus oranının tarihsel seyri incelendiğinde genç nüfus oranı 1935 yılında %15,1, 1940 yılında %14,4 iken bu oran giderek yükselmiş 1980, 1985 ve 1990 yıllarında %20'nin üzerine çıkmıştır. Ancak daha sonra giderek azalarak 2018 yılında ilk defa %15'e düşmüştür. 2020 yılı verilerine göre bu oran %15,4'tür.

TÜİK 2020 verilerine göre nüfus projeksiyonları aynı eğilimle devam ederse 15-24 yaş grubundaki genç nüfusun toplam nüfus içindeki oranı 2025 yılında %14,3, 2030 yılında %14,0, 2040 yılında %13,4, 2060 yılında %11,8 ve 2080 yılında %11,1'e düşecektir.

Genç nüfusun oranının bu şekilde ortaya çıkması evlilik yaşının gecikmesi, çocuk sayısının azalması, ortalama insan ömrünün uzaması gibi nedenlerle ilişkilidir. Ancak bunlar da sanayi toplumlarında yaşanan genel seyre uygun olarak eğitim sürelerinin uzaması, düzenli bir işe daha geç başlama gibi unsurlarla ilişkilidir.

Genç Nüfusun Azalması Sosyal Güvenlik Yükünü Artırıyor

Genç nüfus, gelecekte istihdama katılacak nüfus anlamına geldiğinden genç nüfusun genel nüfus içerisindeki oranının azalması zamanla aktif çalışan nüfusun oranının azalmasına bu da sosyal güvenlik kurumlarının yüklerinin artmasına sebep olmaktadır. Farklı bir ifadeyle bir ülkede aktif çalışan nüfusun oranı ile emekli olarak yaşamını sürdüren nüfusun oranı arasındaki denge emekliler lehine arttığında sosyal güvenlik kurumlarının yükü artmakta bu da emeklilik yaşının yükselmesi ya da emeklilerin maaşlarının azalması gibi tedbirleri gündeme getirmektedir.

Avrupa ülkelerinin daha önce işgücü anlaşmaları ile çözüm bulmaya çalıştığı bu husus makineleşmenin ve yapay zekâ sistemlerinin gelişmesi ile dengelenme eğiliminde görünse de tam anlamıyla çözüme kavuşturulmuş değildir. Avrupa Birliği ülkeleri göç ve mültecilere yönelik politikalarını oluştururken seçici davranarak ihtiyacı olan işgücünün bir kısmını bu yolla karşılama eğilimindedir. Son dönemde Türkiye'nin çevresinde ortaya çıkan gelişmelere bağlı olarak önemli bir nüfus Türkiye'ye göç etmiştir. Ülke dışından Türkiye'ye gelen nüfusa yönelik geliştirilecek politikalarda bu hususun işgücü planlamasında dikkate alınması ve buna uygun kamu politikaları geliştirilmesi önerilebilir.

Türkiye'de Genç Nüfus 27 Avrupa Birliği Ülkesinden Daha Yüksek

Sanayileşme, eğitim, istihdam, sosyal güvenlik gibi alanlarda, Avrupa ülkelerinde ortaya çıkan sorunlar, Türkiye'de birkaç yıl sonra görülmektedir. Bu durumun hem sebebi hem de sonucu sayılabilecek hususlardan biri, nüfus artış hızı ve genç nüfusun genel nüfus içerisindeki oranıdır. Avrupa ülkelerinde nüfus artış hızının azalması ve genç nüfusun oranının düşmesi 1980'lerden itibaren belirgin bir şekilde ortaya çıkarken, nüfusun bu eğilimi Türkiye'de son birkaç yılda kendini göstermiştir.

2020 yılı verilerine göre Türkiye'de genç nüfusun oranı %15,4 ile Avrupa Birliği üyesi 27 ülkenin genç nüfus oranlarından daha yüksektir. Bu ülkeler içinde en yüksek genç nüfusa sahip ülkeler sırasıyla %12,7 ile Güney Kıbrıs Rum Yönetimi ve İrlanda, %12,5 ile Danimarka ve %12,3 ile Hollanda'dır. En düşük genç nüfusa sahip ülkeler ise sırasıyla %8,8 ile Bulgaristan, %9,0 ile Çekya ve %9,1 ile Letonya'dır. AB ülkelerinin genç nüfusunun genel nüfusa oranının ortalaması ise %10,6'dır.

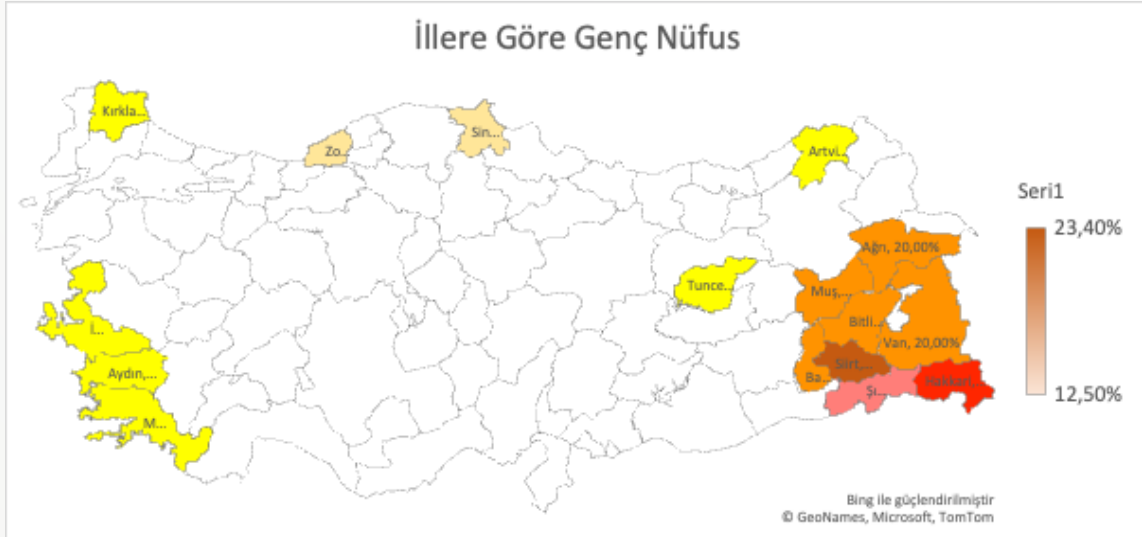
Buna göre Türkiye’de genç nüfusun oranı Avrupa ortalamasının yaklaşık %5 üzerindedir. TÜİK’in tahminlerine göre nüfus artış hızı ve genç nüfusun genel nüfus içerisindeki oranı aynı şekilde devam ederse Türkiye, genç nüfusun oranı bakımından 2080 yılında Avrupa ülkelerinin bugünkü seviyesine yaklaşacaktır. Türkiye’de 1985’lerden itibaren genç nüfusun oranı genel nüfus içerisinde %20’leri bulmuş daha sonra bu eğilim tersine dönmüştür. İstihdam edilebilir nüfusun ülke ekonomisine etkisi açısından önemli bir fırsat olarak görülebilecek bu oranlar Türkiye’nin sosyal politikaları, ekonomi politikaları ve istihdam politikaları açısından kritik bir aşamada olduğunu göstermektedir.

Doğu ve Güneydoğu Bölgesinde Genç Nüfus Daha Yüksek

ADNKS sonuçlarına göre 2020 yılında genç nüfus oranının en yüksek olduğu il %23,4 ile Hakkâri’dir. Bu il %22,5 ile Şırnak ve %21,8 ile Siirt izlemiştir. Genç nüfusun oranının il genel nüfusuna oranı konusunda %20 ve üzeri baz alındığında bu illere Batman, Van, Muş, Bitlis, Ağrı illeri eklenmektedir.

Genç nüfus oranının en düşük olduğu iller sırasıyla, %12,5 ile Muğla, %12,8 ile Sinop ve Balıkesir olmuştur. Genç nüfusun oranına bir puan eklenerek 13,5 ve altı illerin genç nüfusu incelendiğinde bu listeye Artvin, Aydın, İzmir, Kırklareli, Tunceli, Zonguldak eklenmektedir.

Coğrafi dağılım esas alınarak bir değerlendirme yapıldığında, Türkiye’nin Doğu ve Güneydoğu bölgesinin genç nüfusunun diğer bölgelere göre daha yüksek olduğu; bazı istisnalarla birlikte sahil bölgelerindeki illerde genç nüfus oranının daha düşük olduğu görülmektedir.

Genç nüfusun genel nüfus içerisindeki oranı, nüfus dağılımını gelecekte etkileyen önemli bir unsurdur. Ancak nüfus dağılımına etki eden diğer bir unsur doğumdan beklenen ortalama yaşam süresidir. Türkiye’de son 20 yılda ortalama insan ömrü fark edilir derecede artmıştır. TÜİK 2017-2019 sonuçlarına göre erkeklerin yaşam süreleri 75,9 yıl, kadınların yaşam sürelerinin ise 81,3 yıl olacağı öngörülmüştür. Yeni doğan bir kadının yeni doğan bir erkekten ortalama 5,4 yıl daha fazla yaşayacağı tahmin edilmektedir. Kadın ve erkek arasındaki yaşam süresi farkı 22 yaşına kadar 5,2 yıl olarak devam ederken 22 yaşla 24 yaş arasındaki yaşam süresi farkının 5,1 yıla düşeceği tahmin edilmektedir.

Genç Nüfusun İşgücüne Katılımı

TÜİK 2019-2020 yılları yaş grubu ve cinsiyete göre kurumsal olmayan nüfusun iş gücü durumunu ortaya koyan istatistiklerin incelenmesi halinde gençlerin genel nüfus içerisindeki iş gücü durumunu anlamak mümkün olacaktır. Aşağıdaki tablo incelendiğinde, Türkiye’de 15 yaş ve üzerini kapsayan genel iş gücüne katılma oranının 2019 yılında %53,0, 2020 yılında ise %49,3 olduğu; genel istihdam oranının 2019 yılında %45,7, 2020 yılında %42,8 olduğu; genel işsizlik oranının 2019-2020 yıllarında %13’lerde olduğu görülür. Gençlerin (15-24 yaş) genel nüfus içerisindeki iş gücüne katılım oranı 2019 yılında %44,4, 2020 yılında %39,1; istihdam oranı 2019 yılında %33,1, 2020 yılında %29,0; işsizlik oranı ise 2019-2020 yıllarında %25’lerdedir. Bu oranlardan hareketle, genel nüfus ve genç nüfus arasında hem iş gücüne katılım oranının hem de genel istihdam oranının 2020 yılında bir önceki yıla göre gerilediğini belirtmek mümkündür. Bunun yanı sıra istatistik sonuçları, gençlerin işsizlik oranının genel nüfustaki işsizlik oranından daha yüksek olduğuna da işaret etmektedir. Genç işsizlik oranının %25 olması her dört gençten birinin işsizlik sorunu yaşadığını ortaya koymaktadır. Yetişkinliğin belirleyicilerinden biri de tam zamanlı bir iş edinmektir. İşsizlik sorununun devam etmesi, gençlerin yetişkinlik dönemine geçişini ve yaşamsal sorumlulukları almayı güçleştirebilir.

**Yaş Grubu ve Cinsiyete Göre Kurumsal Olmayan Nüfusun İşgücü Durumu
2019-2020**

	Erkek		Kadın		Toplam	
	2019	2020	2019	2020	2019	2020
İstihdam Oranı (15 Yaş ve Üzeri)	%63,1	%59,8	% 28,7	% 26,3	% 45,7	% 42,8
İstihdam Oranı (15-24 Yaş)	%43,4	%38,8	% 22,6	% 19,2	%33,1	%29,2
İşgücüne Katılma Oranı (15 Yaş ve Üzeri)	%72,0	%68,2	%34,4	% 30,9	%53,0	%49,3
İşgücüne Katılma Oranı (15-24 Yaş)	%55,9	%50,1	%32,6	%27,5	%44,4	%39,1
İşsizlik Oranı (15 Yaş ve Üzeri)	% 12,4	% 12,3	% 16,5	%15,0	% 13,7	% 13,2
İşsizlik Oranı (15-24 Yaş)	% 22,5	%22,6	% 30,6	%30,3	% 25,4	% 25,3
Ne Eğitimde Ne de İstihdamda Olanların Oranı (15-24 Yaş)	%18,3	%21,2	%34,0	%35,7	%26,0	%28,3

İş gücü durumu cinsiyet açısından değerlendirildiğinde kadınların erkeklere göre hem genel hem de genç nüfus açısından iş gücüne katılma oranı belirgin bir şekilde düşüktür. Cinsiyet karşılaştırması istihdam oranı açısından ele alındığında da benzer bir sonuçla karşılaşılmaktadır. Nitekim genel istihdam açısından 2020 yılında erkeklerin istihdam oranı %59,8 iken; kadınların istihdamı %28,7’dir. Genç (15-24) istihdamı oranlarına göre ise erkekler 2020 yılında %64,8 oranında istihdam edilirken; kadınlar %27,8 oranında istihdam edilmiştir. Dolayısıyla kadınların istihdam konusunda çeşitli politikalarla desteklenmeye ihtiyaç duydukları belirtilebilir.

Gençlerin Bir Kısmı Ne Eğitimde Ne de İstihdamda

Genel iş gücü nüfusu ile kıyaslandığında gençlerin iş gücüne katılım ve istihdam sorunu olmakla birlikte bazı gençlerin hem eğitimde hem de iş gücünde olmaması dikkat çekicidir. Bir diğer ifadeyle bir kısım genç (2019 %26; 2020 %28,3) eğitim kurumlarında yer almadığı gibi herhangi bir işe de girmemiştir. Ek olarak, 2020 yılında bir önceki yıla göre eğitim ve istihdam dışı kalan gençlerin oranı artış göstermiştir. Gelişim dönemi açısından 15-24 yaş arasında bulunan gençler, ortaöğretim ya da yükseköğretim çağındadır. Bu yaş aralığındaki gençlerin eğitimde yer almaması lise ya da üniversite eğitimine devam etmediğinin bir göstergesidir. Bu durum dışlama yaşayan gençlerin şu anda herhangi bir üretim faaliyetine katılmadığı gibi gelecekte de nitelikli iş gücüne katılımda çeşitli problemlerle karşılaşabileceği şeklinde yorumlanabilir. Bununla birlikte 18-24 yaş aralığının beliren yetişkinlik dönemi olması ve yaşamı değiştirmek için çeşitli fırsatların bu dönemde değerlendirildiği dikkate alınırsa bu gençlerin eğitim ya da iş aracılığıyla yaşamlarında olumlu değişim fırsatını kaçırmaya olasıları da artmaktadır.

Cinsiyet bazında bir değerlendirme yapıldığında özellikle genç kadınların genç erkeklerle göre daha fazla eğitim ve iş sektörü dışında kaldıkları görülmektedir. Şöyle ki; 2019 yılında ne istihdamda ne de eğitimde olan erkeklerin oranı %18,3 iken; kadınların oranı %34'tür. Cinsiyetler arasındaki benzer durum 2020 yılında da varlığını korumuştur. Dolayısıyla, özellikle genç kadınların eğitime ve iş gücüne katılımının ele alınması gereken problemler arasında olduğu ifade edilebilir.

Evli Erkeklerin Eğitim Seviyesi Eşlerinden Daha Yüksek

2019 TÜİK verilerine göre evli kadınların yaş grubu ve eğitim seviyesine göre eşleri ile aralarındaki eğitim farkı özellikle evlilik tercihleri ve eş seçimini belirleyen faktörler açısından önemlidir. Dünya üzerinde hemen hemen tüm toplumlarda insanlar benzer özelliklere sahip kişiler ile evlenme eğilimindedirler. Elde edilen verilere göre tüm evli kadınlar içerisinde eşleri ile aynı eğitim seviyesinde olanların oranı %42,9'dur. Eşlerinden daha yüksek eğitim seviyesine sahip erkeklerin oranı %40,4 iken, kadınların eğitim seviyesinin eşlerinden daha yüksek olma oranı %15,1'dir. Türkiye'de eş seçimlerinde birçok konuda (eğitim, gelir düzeyi, yaş, boy vs.) erkeğin daha üst seviyede olması veya kadın ile eşit düzeyde olması uygun görülürken; kadının koşullarının daha yüksek olduğu durumlara ender rastlanılmaktadır. Eşlerin eğitim seviyelerinin farklı olduğu durumlarda dahi bu farklılığın çok keskin olmaması yine toplumda bu denklige verilen önemi göstermektedir. Özellikle yükseköğretim düzeyinde bu denklik %55 gibi oldukça yüksek bir orandadır.

Yükseköğretime Giden Kızların Oranı Daha Yüksek

2019-2020 TÜİK verilerine göre ilkökula devam eden erkeklerin oranı %93,7 kızların oranı ise %93,5'tir. Ortaokula devam eden erkeklerin oranı %95,7 iken kızların oranı %96,1'dir. Ortaöğretime devam eden erkeklerin oranı %85,2 iken kızların oranı %84,9'dur. Yükseköğretime gelindiğinde ise kızlar ve erkeklerin arasındaki makasın açıldığı görülmektedir. Yükseköğretime devam eden erkeklerin oranı %40,6 iken kızların oranı ise %46,3'tür. Diğer öğretim kademelerinde kız ve erkeklerin oranları birbirlerine daha yakinken yükseköğretimde aralarındaki farkın kızlar lehine açıldığı söylenebilir. Yükseköğretime devam eden öğrencilerin cinsiyet dağılımlarına bakıldığında bu durum yükseköğretime geçiş sınavlarında cinsiyete göre başarı durumunu da dikkate almak gerektiğini göstermektedir. 2019-2020 öğretim yılında yükseköğretim kurumlarına devam eden öğrencilerin 2015 yılından itibaren yükseköğretime geçiş sınavlarına girdiği düşünülürse ÖSYM'nin üniversiteye girişte başarı durumunu gösteren istatistiklerine (ÖSYM Raporları) cinsiyet açısından bakmak meseleyi izah etmek açısından önemlidir.

Üniversite Sınavlarındaki Başarının Cinsiyete ve Yıllara Göre Dağılımı

ÖSYM'nin istatistiklerinden hazırlanan yukarıdaki grafikte 2015 YGS verilerine göre 140 ve üzerinde puan alan kız adayların yüzdesi %92,08; erkek adayların yüzdesi ise %87,4'tür. 180 ve üzerinde puan alan kız adayların yüzdesi %72,26 iken erkek adayların yüzdesi ise %66,01 olmuştur. 2016 yılında ise 150 ve üstünde puan alan kız adayların oranı %91,76 iken erkeklerin oranı %86,24'te kalmıştır. 180 ve üzerinde puan alanlarda ise kızlar %79,90 başarılı olurken, erkek adayların %71,83'ü başarılı olmuştur. 2017 yılında 150 ve üstünde puan alan kız adayların oranı %88,60 iken erkeklerin oranı %82,58'te kalmıştır. 180 ve üzeri puan alan adaylarda kızların oranı %73,72 olmuş, erkek adayların oranı ise %66,04 olmuştur. 2018 yılında 150 ve üstünde puan alan kız adayların oranı %81,76 iken erkeklerin oranı %76,12 olmuştur. 2019 yılında 150 ve üzerinde puan alan kız adayların oranı %77,21 iken erkek adayların oranı %71,25 olmuştur. Yıllara göre üniversiteye giriş başarılarına bakıldığında kızların oranlarının her yıl erkeklerin oranlarından daha yüksek olduğu görülmektedir. Bu durum yükseköğretimde okuyan kız öğrenci sayısının erkek öğrenci sayısından fazla olması durumunu da açıklamaktadır.

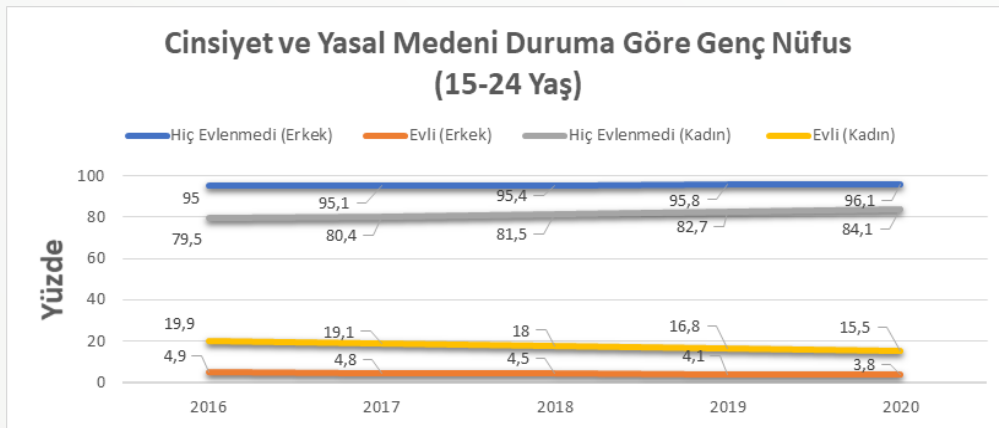
Gençler Geç Evlenme Eğiliminde

Aşağıdaki tablo ve şekildeki genç nüfusun (15-24 yaş) 2016-2020 yılları arasındaki yasal medeni durumu incelendiğinde, hiç evlenmeme oranında her geçen yıl artış olduğu ve bu artışın her iki cinsiyet için geçerli olduğu görülmektedir. Benzer şekilde evlilik oranlarında da her iki cinsiyet açısından 2016'dan 2020 yılına doğru bir azalma söz konusudur. Bu durum geleneksel kadın-erkek rollerinde toplumsal değişiklikler yaşandığı şeklinde değerlendirilebilir. İstatistiklerden yola çıkarak günümüz gençlerinde evlilik yaşının giderek arttığı belirtilebilir.

Cinsiyet ve Yasal Medeni Duruma Göre Nüfus Oranı, 2016-2020

	Hiç Evlenmedi			Evli			Boşandı			Eşi Öldü		
	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam
2016	%95,0	%79,5	%87,4	%4,9	%19,9	%12,3	%0,1	%0,5	%0,3	%0,0	%0,0	%0,0
2017	%95,1	%80,4	%87,9	%4,8	%19,1	%11,8	%0,1	%0,5	%0,3	%0,0	%0,0	%0,0
2018	%95,4	%81,5	%88,6	%4,5	%18,0	%11,1	%0,1	%0,5	%0,3	%0,0	%0,0	%0,0
2019	%95,8	%82,7	%89,4	%4,1	%16,8	%10,3	%0,1	%0,5	%0,3	%0,0	%0,0	%0,0
2020	%96,1	%84,1	%90,2	%3,8	%15,5	%9,5	%0,1	%0,4	%0,3	%0,0	%0,0	%0,0

Beliren yetişkinlik yıllarını kapsayan 18-24 yaş aralığının belirgin özelliklerinden biri aşk konusundaki kimlik arayışı ve kararsızlıktır. İstatistik sonuçlarının gençlerin bu konudaki kimlik arayışını ve kararsızlığını ortaya koyduğu belirtilebilir. Dolayısıyla evlilik oranlarında azalma/hiç evlenmemede artma, gençlerin yaşamdaki önceliklerinde çeşitli değişikliklerin ortaya çıktığı ve evlilik planlarının daha sonraki zamanlara ertelendiği, henüz kimlik arayışının devam ettiği şeklinde yorumlanabilir. Yukarıdaki tabloda yer alan bulgulardan elde edilebilecek bir diğer sonuç ise gençler arasında eşinden boşanma ve eş ölüm oranlarının her iki cinsiyet için de (2020 yılı kadın boşanma oranı hariç) sabit kaldığıdır.

Gençler arasında hiç evlenmeyen ve evli olanların istatistikleri cinsiyet açısından değerlendirildiğinde kadınların evlilik oranları erkeklere göre daha yüksektir. Benzer şekilde hiç evlenmeyen genç kadınlar, hiç evlenmeyen genç erkeklere göre daha düşük orandadır. Yıllara göre her iki cinsiyette evlenme oranlarında düşüş, hiç evlenmeme oranlarında artış görülmesine rağmen cinsiyetler arasında var olan makas daralmamıştır. Bir diğer ifadeyle, 2016 yılında kadınların evlenme oranı erkeklere göre daha yüksek iken; 2020 yılında da benzer sonuç ortaya çıkmıştır. Bu durum Türkiye’de kadınların erkeklere göre daha erken evlenmesinin yerleşik bir uygulama olduğunu göstermektedir. Bu veriler erken yaşta evlenen kadınları üst öğrenim kurumlarına devam etmesinin önünde bir engel oluşturabilir.

Obezite Yükselişte

TÜİK, bireylerin vücut kitle indeksinin cinsiyete göre dağılımı araştırması verilerine göre 2016 yılında 15-24 yaş arasında olan genç erkeklerin %8,6’sı düşük kilolu, %69,2’si normal kilolu, %18,7’si fazla kilolu, %3,5’inin ise obez olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. 2019’da elde edilen verilere göre ise 15-24 yaş arasında olan genç erkeklerin düşük kilolu olma oranı %9,5’e yükselmiş, normal kilolu olma oranı %64,3’e düşmüş, fazla kilolu olma oranı %21,4’e yükselmiştir. Obezlik oranı ise %4,8’e yükselmiştir.

2016 yılında 15-24 yaş aralığında bulunan kadınların ise %17,7’si düşük kilolu, %63,6’sı normal kilolu, %14,6’sı fazla kilolu, %4,1’i obezdir. 2019 yılındaki verilere bakıldığında ise düşük kilolu kadınların oranı %16,2’ye, normal kilolu kadınların oranı 64,3’e, fazla kilolu kadınların oranı %15’e yükselmiştir. Obez olanların oranı ise 4,5’e yükselmiştir.

15-24 yaş arasında bulunan genç kadın ve erkeklerin toplam oranına bakıldığında 2016 yılında %13,1’i düşük kilolu, %66,4’ü normal kilolu, %16,7’si fazla kilolu, %3,8’i obezdir. 2019 yılında ise bu oran düşük kilolularda %12,8’e gerilemiş, normal kiloluların oranı %64,3’e gerilemiş, fazla kiloluların oranı %18,2’ye yükselmiştir. Obezlik oranı ise %4,6’ya yükselmiştir.

2016 yılındaki veriler doğrultusunda +25 yaş olan erkek yetişkinlerin %0,9’u düşük kilolu, %37,2’si normal kilolu, %43,7’si fazla kilolu, %18,2’si ise obezdir. 2019’daki verilere bakıldığında ise düşük kilolu erkeklerin oranı %1,1’e yükselmiştir. Normal kiloluların oranı %34,5’e düşmüştür. Fazla kiloluların oranı %44,1’e gerilemiştir. Obezlerin oranı ise %20,3’e ilerlemiştir.

2016 verilerine bakıldığında +25 yaşında olan kadınların %2,6’sı düşük kilolu, %34,7’si normal kilolu, %33,9’u fazla kilolu, %28,8’inin ise obez olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. 2019 yılında ise düşük kilolu kadınların oranı %2,3’e, normal kiloluların oranı %34,5’e, fazla kiloluların oranı %33,8’e düşmüştür. Obezlerin oranı ise %29,4’e yükselmiştir.

2016 yılında +25 yaşında olan kadın ve erkeklerin toplamının %1,7’si düşük kilolu, %36’sı normal kilolu, %38,7’si fazla kilolu, %23,6’sı ise obezdir. 2019 yılında ise düşük kiloluların oranı %1,7 olarak sabit kalmıştır. Normal kiloluların oranı %34,5’e düşmüştür. Fazla kiloluların oranı %38,9’a yükselmiştir. Obezlerin oranı ise %23,6’dan %24,9’a yükselmiştir.

Meyve Tüketme Alışkanlığı

Bireylerin meyve tüketme sıklığının cinsiyete göre dağılımı araştırması verilerine göre 2016 yılında günde bir kere meyve tüketenlerin %50,2’si erkek, %53,1’inin ise kadın olduğu görülmüştür. 2019 yılında ise %43,4’ünün erkek, %47,9’unun kadın olduğu görülmüştür. Kadın ve erkeklerin toplam oranı 2016’da %51,6 iken 2019 yılında ise %45,7’ye gerilemiştir.

2019 yılında haftada 4-6 kere meyve tüketenlerin %18,7’si erkek iken %16,2’sinin kadın olduğu görülmüştür. Toplam orana bakıldığında 2016 yılında haftada 4-6 kez meyve tüketenlerin oranı %16,8 iken, 2019 yılında ise bu oranın %17,4’e yükseldiği gözlemlenmiştir.

2016 yılında haftada 1-3 kere meyve tüketenlerin %24,9’u erkek, %23,2’si kadındır. 2019 yılında haftada 1-3 kere meyve tüketenlerin %28,6’sı erkek, %26,6’sı kadındır. Kadın ve erkeklerin toplam

oranına bakıldığında 2016 yılında %24 iken, 2019 yılında %27,6'ya yükseldiği görülmüştür. 2016 yılında haftada bir kereden az meyve tüketenlerin %6,2'si erkek, %5,7'si kadındır. 2019 yılında ise haftada bir kereden az meyve tüketen erkeklerin oranı %7,6, kadınların oranı ise %7,1'dir. Toplam orana bakıldığında 2016 yılında %5,9 iken 2019 yılında %7,3'e yükseldiği görülmüştür. 2016 yılında hiç meyve tüketmeyen erkeklerin oranı %1,6, kadınların oranının ise %1,7 olduğu görülmüştür. 2019 yılında ise erkeklerin oranı %1,7, kadınların oranı ise %2,2'dir. Toplam verilere bakıldığında 2016 yılında hiç meyve tüketmeyen kadın ve erkeklerin oranı %1,6 iken 2019 yılında ise %2'ye yükselmiştir.

Gençlerde Meyve Tüketme Oranları Düşüyor

2016 yılında gençlerde günde bir kez ya da daha fazla meyve tüketen genç kadınların oranı %48,5, genç erkeklerin oranı ise %47,9'dur. 2019 yılında ise bu oran genç kadınlarda %42,7, genç erkeklerde %37,9 ile düşüş göstermiştir. Toplam verilere bakıldığında 2016 yılında gençlerde günde bir kez ya da daha fazla meyve tüketenlerin oranı %48,2 iken 2019 yılında %40,3'e düşmüştür.

2016 yılında gençlerde haftada 4-6 kere meyve tüketen erkeklerin oranı %18,2, kadınların oranı %17'dir. 2019 yılında ise erkeklerin oranı %19,1'e yükselirken kadınların oranı %17,0 ile aynı kalmıştır. Toplamda gençlerde haftada 4-6 kere meyve tüketme oranı 2016 yılında %17,6 iken 2019 yılında %18,1'e yükselmiştir.

2016 yılında gençlerde haftada 1-3 kere meyve tüketen kadınların oranı %25,7, erkeklerin oranı ise %25,9'dur. 2019 yılında ise bu oran kadınlarda %30,4 ve erkeklerde %32,5 ile yükselme göstermiştir. Toplamda gençlerde haftada 1-3 kere meyve tüketme oranı 2016'da %25,8 iken 2019 da %31,5 ile yükselme göstermiştir.

2016 yılında gençlerde haftada bir kereden az meyve tüketen erkeklerin oranı %6,4, kadınların oranı %6,6'dır. 2019 yılında ise erkeklerin oranı %8,2 ve kadınların oranı %7,2 ile yükselmiştir. Toplamda 2016 yılında haftada bir kereden az meyve tüketenlerin oranı %6,5 iken 2019 yılında %7,7 ile yükselme göstermiştir.

2016 yılında gençlerde hiç meyve tüketmeyen erkeklerin oranı %1,6, kadınlarda ise bu oran %2,3'tür. 2019'da bu oran erkeklerde %2,2 ve kadınlarda %2,6 ile yükselme göstermiştir. Toplamda hiç meyve tüketmeyenlerin sayısı 2016 yılında %1,9 iken 2019 yılında %2,4 ile yükselme göstermiştir.

Sebze ve Salata Tüketme Sıklığı

Bireylerin sebze ya da salata tüketme sıklığının cinsiyete göre dağılımı araştırmasının 2016 verilerinde günde bir kere ya da daha fazla sebze ya da salata tüketen erkeklerin oranı %59, kadınların oranı %62,8'dir. Oranlar 2019 yılında erkeklerde %52'ye kadınlarda %58,5'e düşüş göstermiştir. Toplamda haftada bir kere ya da daha fazla sebze ya da salata tüketme oranı 2016 yılında %60,9 iken 2019 yılında %55,3 ile azalış göstermiştir.

Haftada 4-6 kere ya da daha fazla sebze ya da salata tüketen erkeklerin oranı 2016 yılında %19,3 iken 2019 yılında %20,5'e yükselerek artış göstermiştir. Kadınlarda ise bu oran 2016 yılında %19,9 iken 2019 yılında %19,6'ya yükselmiştir. Haftada 4-6 kere ya da daha fazla sebze ya da salata tüketenlerin toplam oranı 2016 yılında %19,6 iken bu oran 2019'da %20'ye yükselmiştir.

Haftada 1-3 kere sebze ya da salata tüketen erkeklerin oranı 2016 yılında %17,6 iken 2019 yılında ise %20,5'e yükselmiştir. Kadınlarda ise bu oran 2016 yılında %14,6 iken 2019 yılında %18,6'ya yükselmiştir.

Sebze Ya da Salata Tüketme Sıklığı Artıyor

Toplam orana bakıldığında haftada 1-3 kere sebze ya da salata tüketenlerin toplam oranı 2016 yılında %16,1 iken 2019 yılında %20,6'ya yükselmiştir.

Haftada bir kereden az sebze ya da salata tüketen erkeklerin oranı 2016 yılında %3,3 iken 2019 yılında %4,1'e yükselmiştir. Kadınlarda ise bu oran 2016 yılında %14,6 iken 2019 yılında %18,6'ya yükselmiştir. Toplam orana bakıldığında haftada bir kereden az sebze ya da salata tüketenlerin oranı 2016 yılında %2,8 iken 2019 yılında %3,5'e yükselmiştir.

2016 yılında hiç sebze ya da salata tüketmeyen erkeklerin oranı %0,9 iken 2019 yılında ise bu oran %0,7 ile düşüş göstermiştir. Kadınların oranı ise 2016 yılında %0,5 iken 2019 yılında %0,4'e düşmüştür. Toplam orana bakıldığında ise 2016 yılında hiç sebze ya da salata tüketmeyenlerin oranı %0,7 iken 2019 yılında %0,6'ya düşmüştür.

15-24 yaş aralığında olup günde bir kere ya da daha fazla sebze ya da salata tüketen erkeklerin oranı 2016 yılında %53,9 iken 2019 yılında %44,7'ye gerilemiştir. Kadınlara bakıldığında bu oran 2016 yılında %58,3 iken 2019 yılında %53,7'ye gerilemiştir. Toplam orana bakıldığında ise günde bir kere ya da daha fazla sebze ya da salata tüketen gençlerin oranı 2016 yılında %56,1 iken 2019 yılında %49,1'e gerilemiştir.

15-24 yaş aralığında olup haftada 4-6 kere sebze ya da salata tüketen erkeklerin 2016 yılındaki oranı %19,4'tür. 2019 yılındaki verilere bakıldığında ise bu oran %21,1'e yükselmiştir. Haftada 4-6 kere sebze ya da salata tüketen 15-24 yaş aralığındaki kadınların oranı 2016 yılında %20,5 iken 2019 yılında %20,2'ye gerilemiştir. Toplam orana bakıldığında 2016 yılında haftada 4-6 kere sebze ya da salata tüketen gençlerin oranı %19,9 iken 2019 yılında %20,6'ya yükselmiştir.

15-24 yaş aralığında olup haftada 1-3 kere sebze ya da salata tüketen erkeklerin oranı 2016 yılında %21,1 iken 2019 yılında %26,5'e yükselmiştir. Kadınlara bakıldığında ise oran 2016 yılında %17,1 iken 2019 yılında %22,2'ye yükselmiştir. Toplam orana bakıldığında haftada 1-3 kere sebze ya da salata tüketen gençlerin oranı 2016 yılında %19,1 iken 2019 yılında %24,4'e yükselmiştir.

15-24 yaş aralığında olup haftada bir kereden az sebze ya da salata tüketen erkeklerin 2016 yılındaki oranı %4,2, 2019 yılında ise bu oranın %6,5'e yükseldiği görülmüştür. Kadınların oranına bakıldığında ise 2016 yılında %3,3 iken 2019 yılında %3,2'ye gerilediği görülmüştür. Toplam orana bakıldığında ise 2016 yılında haftada bir kere sebze ya da salata tüketenlerin %3,8 iken 2019 yılında %4,9'a yükselmiştir.

15-24 yaş aralığında olup hiç sebze ya da salata tüketmeyen erkeklerin 2016 yılındaki oranı %1,4 iken 2019 yılında %1,3'e düşmüştür. Kadınların oranına bakıldığında 2016 yılında hiç meyve tüketmeyen kadınların oranı %0,8'dir. 2019 yılında ise bu oran %0,7'ye gerilemiştir. Toplam orana bakıldığında ise 2016 yılında hiç sebze ya da salata tüketmeyenler %1,1 iken 2019 yılında %1'e gerilemiştir.

25+ yaşında olup günde bir kere ya da daha fazla sebze ya da salata tüketen erkeklerin oranı 2016 yılında %60,3 iken 2019 yılında %53,8'e gerilemiştir. Kadınların oranına bakıldığında 2016 yılında %63,9 iken 2019 yılında %59,5'e gerilemiştir. Kadın ve erkeklerin toplam oranına bakıldığında günde bir kere ya da daha fazla sebze ya da salata tüketenlerin oranı 2016 yılında %62,1 iken 2019 yılında %56,7'ye gerilemiştir.

25+ yaşında olup haftada 4-6 kere sebze ya da salata tüketen erkeklerin 2016 yılındaki oranı %19,2 iken 2019 yılında %20,4'e yükselmiştir. Kadınların oranına bakıldığında 2016 yılında %19,7 iken 2019 yılında %19,5'e gerilediği görülmüştür. Kadın ve erkeklerin toplam oranına bakıldığında haftada 4-6 kere sebze ya da salata tüketenlerin oranı 2016 yılında %19,5, 2019 yılında ise %19,9'a yükselmiştir.

25+ yaşında olan haftada 1-3 kere sebze ya da salata tüketen erkeklerin oranı 2016 yılında %16,7 iken 2019 yılında %21,7'ye yükselmiştir. Kadınların oranına bakıldığında 2016 yılında %13,9 iken 2019 yılında %17,8'e yükselmiştir. Toplam orana bakıldığında haftada 1-3 kere sebze ya da salata tüketenlerin toplam oranı 2016 yılında %15,3 iken 2019 yılında %19,7'ye yükselmiştir.

25+ yaşında olup haftada bir kereden az sebze ya da salata tüketen erkeklerin oranı 2016 yılında %3,0 iken 2019 yılında %3,6'ya yükselmiştir. Kadınların oranına bakıldığında ise 2016 yılında %2,0 iken 2019 yılında %2,9'a yükselmiştir. Toplam orana bakıldığında 2016 yılında haftada bir kereden az sebze ya da salata tüketenlerin oranı %2,5 iken 2019 yılında %3,2'ye yükselmiştir.

25+ yaşında olup hiç sebze ya da salata tüketmeyen erkeklerin 2016 yılındaki oranı %3,0 iken 2019

yılında %3,6'dır. Kadınların oranına bakıldığında 2016 yılında %0,4 iken 2019 yılında %0,3'e gerilemiştir. Hiç sebze ya da salata tüketmeyen bireylerin toplam oranına bakıldığında 2016 yılında %0,6 iken 2019 yılında %0,5'e gerilemiştir.

Gençler En Fazla Dışsal Yaralanma ve Zehirlenmelerden Ölüyor

Türkiye'de seçilmiş ölüm nedenleri incelendiğinde hem erkeklerde hem kadınlarda en fazla ölüm nedeninin dolaşım sistemi hastalıklarından kaynaklandığı, bunu iyi ve kötü huylu tümörlere bağlı nedenlerin izlediği görülmektedir. En az ölüm nedeninin ise dışsal yaralanma nedenleri ve zehirlenmelerden kaynaklandığı görülmektedir.

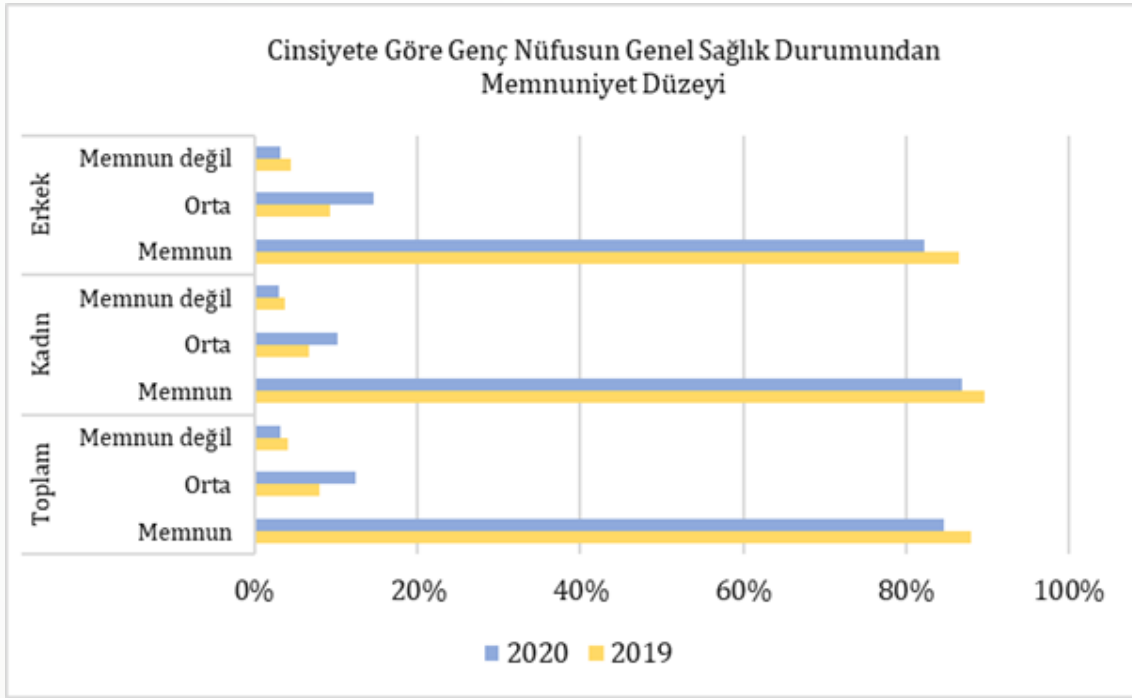
15-24 yaş grubundaki gençlerde en fazla görülen ölüm nedeni dışsal yaralanma nedenleri ve zehirlenmelerden kaynaklanırken, onu iyi ve kötü huylu tümörlere bağlı nedenlerin izlediği, en az ölüm nedeninin ise endokrin (iç salgı bezi), beslenme ve metabolizmayla ilgili hastalıkların izlediği görülmektedir.

25 yaş üstü bireylerdeki ölüm nedenleri incelendiğinde en fazla ölüm nedeninin dolaşım sistemi hastalıklarından kaynaklandığı, bunu iyi ve kötü huylu tümörlere bağlı nedenlerin izlediği görülmektedir. En az ölüm nedeninin ise dışsal yaralanma nedenleri ve zehirlenmelerden kaynaklandığı görülmektedir.

Bu verilere göre gençlerle yaşlıların ölüm nedenlerinin dışsal yaralanma ve zehirlenme bakımından ters bir ilişki içinde olduğu görülmektedir.

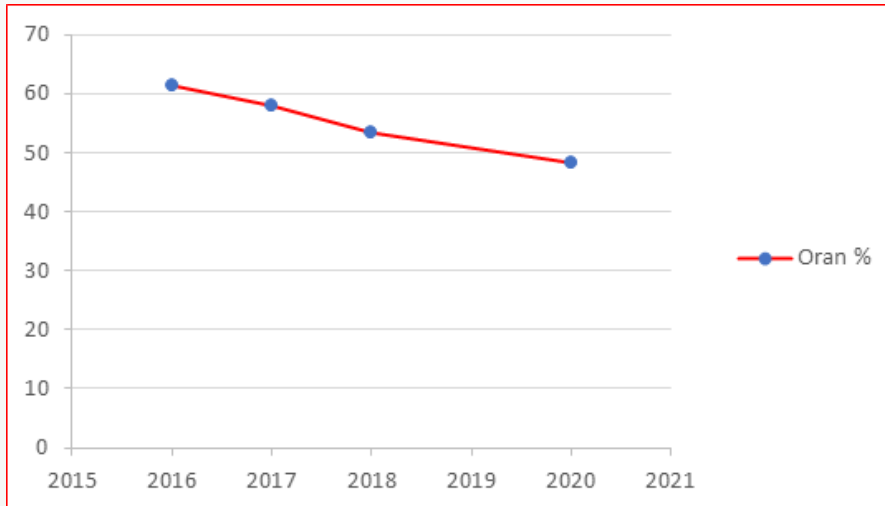
Erkekler Genel Sağlık Durumundan Kadınlara Göre Daha Memnun

Yaşam memnuniyeti araştırması sonuçlarına göre 18 yaş ve üstü bireylerin genel sağlık durumlarından memnuniyet oranı 2019 yılında %68,3 iken, erkeklerde bu oran %74,4 kadınlarda ise %62,4'tür. Memnuniyet oranları 2020 yılında %67,5 olurken erkeklerde bu oran %71,3, kadınlarda %63,7 olarak belirlenmiştir. 18-24 yaş arasındaki genç nüfusun genel sağlık durumundan memnuniyet oranı ise 2019 yılında %88,0 iken erkeklerde bu oran %89,6, kadınlarda %86,4 olduğu görülmektedir. Aynı yaş grubunda 2020 yılında memnuniyet oranlarının %84,6'ya düştüğü görülmektedir. 2020 yılında genç erkeklerde memnuniyet oranları %86,9, genç kadınlarda ise %82,2 olarak belirlenmiştir. 25 yaş üstü bireylerin memnuniyet oranları incelendiğinde 2019 yılında %65,2 iken erkeklerde bu oran %71,9, kadınlarda bu oran %58,7 olduğu görülmektedir. Aynı yaş grubunda 2020 yılında memnuniyet oranları incelendiğinde memnuniyet oranının %64,8 olduğu, erkeklerin memnuniyet oranının %68,8 iken kadınların memnuniyet oranının %60,9 olduğu görülmektedir. Veriler incelendiğinde hem 2019 yılında hem 2020 yılında erkeklerin kadınlara göre sağlık durumlarından daha memnun oldukları görülmektedir.

Kadınlarda Mutluluk Düzeyi Daha Yüksek

2016-2020 TÜİK verilerine göre Türkiye'de yıllara göre mutluluk düzeyi azalmıştır. 2016'da genel mutluluk düzeyi %61,3 iken bu oran 2020 yılında %48,2'ye gerilemiştir. Her yıl yaklaşık %2-3 oranında bir gerileme görülürken 2018 yılında bu gerileme keskin bir biçimde %5 oranında azalmış, 2017'de %58 olan mutluluk düzeyi 2018 yılında %53,4'e gerilemiştir. Bunun nedeni mevcut toplumsal değişmelerle ilişkili olarak analiz edilmelidir. Her iki cinsiyette de en mutlu yaş grubu 18-24 yaş grubu iken bu yaş grubunda kadınlar %70 mutluluk düzeyi ile dikkat çekmektedir. Bu yaş dönemi aynı zamanda üniversite ve eğitimin genel olarak devam ettiği bir yaşa karşılık gelmesi açısından da önemlidir. 25 yaş ve üzeri grupta ise mutluluk düzeyi azalmaktadır. Her yaş grubunda kadınlar erkeklere oranla daha mutlu olduklarını belirtmişlerdir. Kendilerini mutsuz olarak ifade eden erkeklerin oranı her yaş kategorisinde kadınlardan daha fazladır. İnsanların mutluluk kaynağı olarak belirttikleri unsurlar (sağlık, başarı, gelir vs.) dikkate alındığında bu sonuç mutluluk kaynakları olarak belirtilen faktörler ile beraber de ele alınabilir.

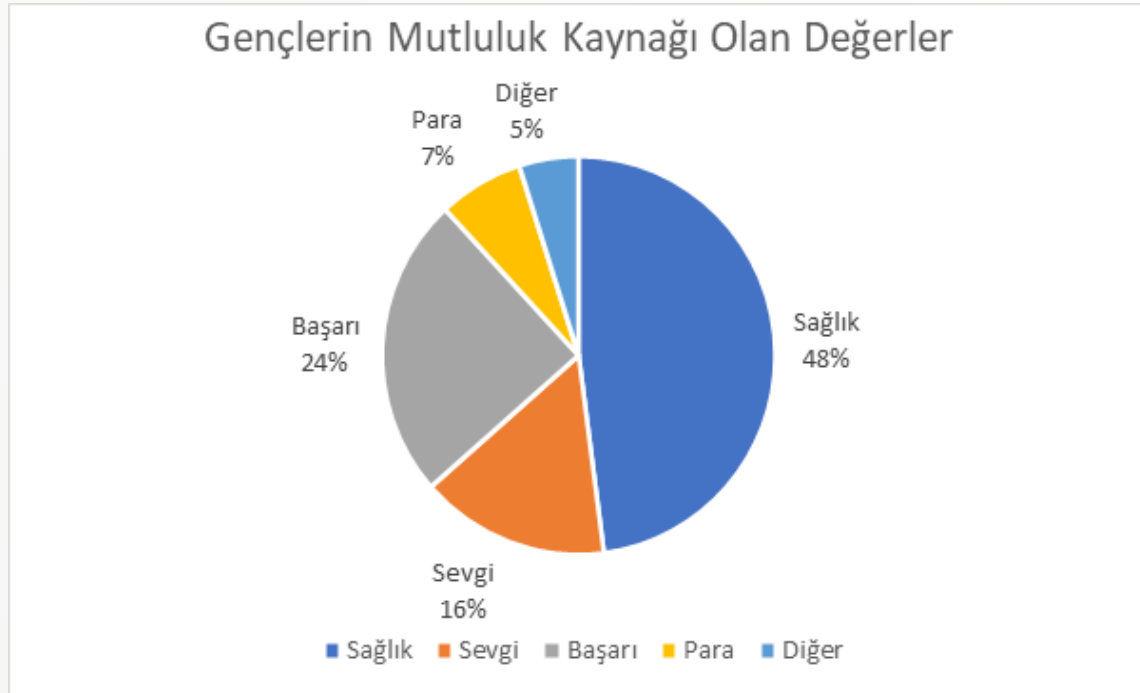

Genel sağlık durumundan memnuniyet ile mutluluk düzeyine ilişkin veriler cinsiyet açısından karşılaştırıldığında kadınların genel sağlık durumundan memnuniyet düzeyinin erkeklerden düşük, mutluluk düzeyinin ise erkeklerden yüksek olduğu görülmektedir. Diğer taraftan her iki cinsiyette de en mutlu yaş grubunun 18-24 yaş grubu olması dikkat çekmektedir. 2016 yılından bu yana düşen mutluluk düzeyinin 2018'de dikkat çekici bir şekilde düşmesi ise üzerinde düşünülmesi gereken unsurlardan biridir.

Gençlerin En Önemli Mutluluk Kaynağı Sağlık ve Başarı

2019-2020 yılı TÜİK verilerine göre bireylerin cinsiyet ve yaş fark etmeksizin en belirleyici mutluluk kaynağı sağlık (%69,9-%70,9) olmuştur. Bunu sevgi, başarı, para ve iş takip etmektedir. Bu sıralama 18-24 yaş grubunda değişmektedir. Bu yaş grubunda en önemli mutluluk kaynağı olan sağlığı (%48) ikinci sırada başarı (%24,6) takip etmektedir. Kadınlar ile erkeklerin mutluluk kaynağı sıralaması aynı olmakla beraber oranlar değişiklik göstermektedir. 2020 verilerine göre erkekler için sağlığın mutluluk kaynağı olma oranı %66,4 iken kadınlar için bu oran %75,2'dir. Bu veriler yukarıda verilen genel sağlık durumundan memnuniyet ile ilişkili görünmektedir. Buna göre genel sağlık durumundan erkeklere göre daha az memnun olan kadınlar sağlıklı olduklarında daha fazla mutlu olacaklardır.

Tüm kategoriler karşılaştırıldığında yaş kategorisinde genel eğilimden farklı bir sonuç gözlemlenmektedir. 18-24 yaş grubu için sağlık ile beraber başarı ikinci önemli mutluluk kaynağıdır. Meslek edinme sürecine karşılık gelen bu yaş grubunda sonucun böyle olması şaşırtıcı değildir.

Tüm yaş kategorilerinde kadınlarda mutluluk kaynağı olarak sevgi erkeklere oranla daha yüksek düzeydedir. Erkeklerde yine ikinci belirleyici faktör olarak gösterilmiş olsa bile kadınlardan daha düşük düzeydedir. Yine erkeklerde başarı ve para kadınlardan daha çok belirleyici etkisi olan mutluluk kaynakları olarak görülmektedir.

Gençlerin %77,1'i Çalıştığı İşten Memnun

TÜİK'in yapmış olduğu Yaşam Memnuniyeti Araştırması sonuçlarında, çalışılan işten duyulan memnuniyet düzeyine bakıldığında bireylerin yıllara göre memnuniyetlerinin benzer oranlarda olduğunu söylemek mümkündür. 2016 yılında gençlerin %78,7'si işinden memnunken genç erkeklerde çalışılan işten duyulan memnuniyet oranı %77; genç kadınlarda bu oran %82,4 olmuştur. 2018 yılında gençlerin %76'sı çalıştığı işinden memnunken genç erkeklerde çalışılan işten duyulan memnuniyet oranı %77,2; genç kadınlarda bu oran %73,8 olmuştur. 2020 yılında ise gençlerin %77,1'i çalıştığı işinden memnun olduğunu belirtmiştir. Çalışılan işten duyulan memnuniyet oranı genç erkeklerde %75,9 iken genç kadınlarda %80,4 olmuştur. Kadınların çalıştıkları işten memnuniyet oranlarında erkeklere göre daha belirgin bir değişim söz konusudur. Veriler incelendiğinde genç kadınların 2016 yılında işlerinden memnuniyet düzeyleri %82,4 iken 2018 yılında %73,8'e gerilediği görülmektedir. 2020 yılında ise %80,4'e yükselmiştir. Genç erkeklerin memnuniyet düzeyleri ise 2016 yılından 2020'ye kadar sırasıyla %77, %77,2 ve %75,9 olmuştur. 2020 yılında kadınların işlerinden memnuniyet düzeyi 2018 yılına göre yükselirken erkeklerin işlerinden memnuniyet düzeyleri belirgin bir farklılık göstermemiştir. Yine 2016-2020 yılları arası karşılaştırıldığında kadınların işlerinden memnuniyet düzeyleri dalgalı bir seyir izlerken erkeklerin memnuniyet düzeyi fazla farklılık göstermemektedir.

Gençlerin Elde Ettiği Kazançtan Memnuniyeti Azalıyor

TÜİK'in yapmış olduğu Yaşam Memnuniyeti Araştırması sonuçlarına göre işten elde edilen kazançtan memnuniyet düzeyine bakıldığında, bireylerin yıllara göre memnuniyetlerinin düştüğü tespit edilmiştir.

İşten elde edilen kazançtan memnuniyet düzeyine ilişkin genel tabloya bakıldığında; 2016 yılında memnuniyet oranı %48,4 iken 2020 yılına gelindiğinde bu oran %42,2'ye gerilemiştir. Kazancından memnun olan bireylerin oranında %6'lık bir gerileme görülmektedir. Memnuniyetin yıllar içinde gerilemesine paralel olarak işten elde edilen kazançtan memnun olmayanların oranı ise; 2016 yılında %28,5, 2020 yılında ise %30,2 olmuştur. Burada dikkat çeken bir ayrıntı, memnuniyetin %6 oranında gerilemesine rağmen işinden elde ettiği gelirden memnun olmayan bireylerin oranı %2 artmıştır. Her iki orandaki farkın nedenleri üzerine ayrıca araştırma yapılmalıdır. Bazı bireyler yıllar içinde gelirleriyle alakalı memnuniyet durumlarını tanımlarken ne olumlu ne de olumsuz duygu durumu içinde olmuşlardır. 2016-2019 yılları arasında memnuniyet durumunda bir değişiklik olmadığını beyan edenlerin oranı %20 bandında görülürken 2020 yılında bu oranın 6 puan artarak %26,3'e yükseldiği görülmektedir. Özellikle 2020 yılında vatandaşın işten elde edilen kazançtan memnuniyet durumundaki düşüş pandemi koşulları ile beraber değerlendirildiğinde, durumundan memnun olmasa da memnuniyetsiz de olmadığı söylenebilir. Pandemi şartlarında değerlendirildiğinde ankete katılan bireylerin işten elde edilen kazançtan memnuniyet düzeyini ağırlıklı olarak stabil/orta olarak değerlendirdiği görülmektedir.

Verilerde gençlerin memnuniyet düzeylerine bakıldığında;

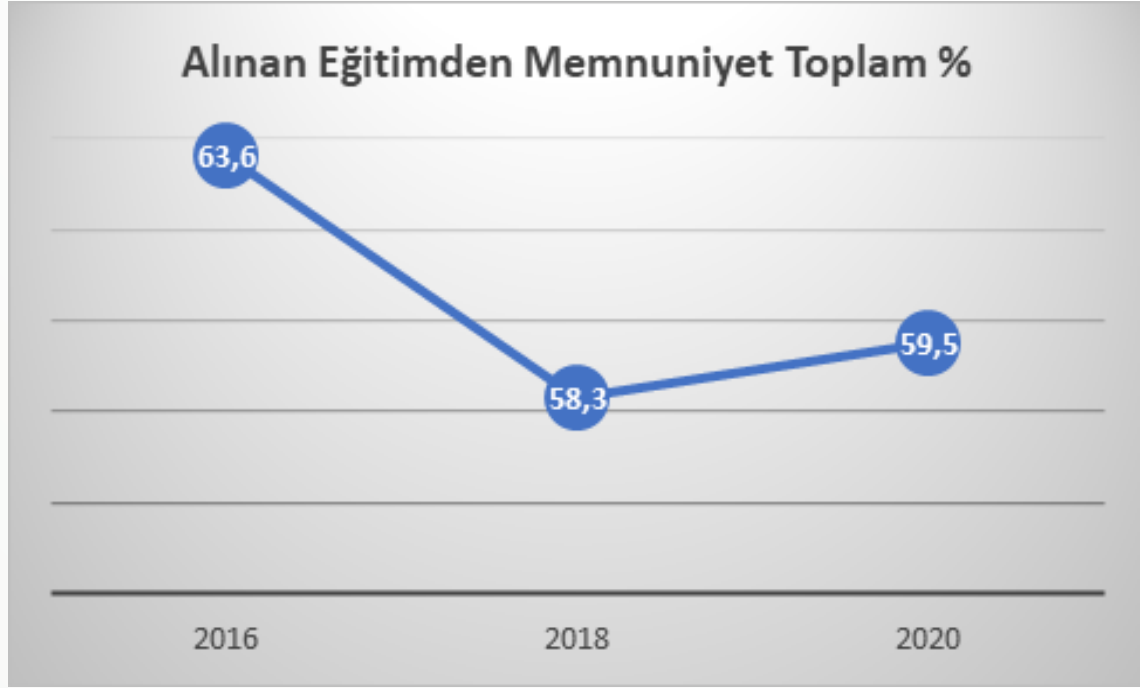
Gençlerin işten elde ettikleri kazançtan memnuniyet düzeyinde %3'lük bir düşüş gözlenirken, memnun olmayanların oranında da yine %3'lük bir artış görülmektedir. Gençler arasında işten elde edilen kazançtan memnun olma ve memnun olmama oranlarında yüzdelik olarak artışın aynı olması sebebiyle son 5 yıl içinde gençlerin elde ettikleri kazançtan memnun olmadıkları söylenebilir.

Araştırma verilerinden erkek ve kadınlar arasında işten elde edilen kazançtan memnuniyet düzeyine bakıldığında;

Gelirlerinden memnun olan erkeklerin %49'dan %42'ye gerilediği; kadınların ise %46,6'dan %42,7'ye gerilediği görülmektedir. Erkeklerin işten elde edilen kazançtan memnuniyet düzeyinde %7'lik bir gerileme varken, bu

oranın kadınlarda %4 seviyesinde olduğu görülmektedir. Gelirlerinden memnun olmayan erkeklerin oranında %2'lik bir artış görülürken bu oran kadınlarda %1 olarak gerçekleşmiştir.

Son İki Yılda Eğitimden Memnuniyet Düzeyi %1,2 Arttı

Yaşam Memnuniyeti Araştırması sonuçlarında alınan eğitimden duyulan memnuniyet düzeyine bakıldığında, bireylerin yıllara göre memnuniyetlerinin önce düştüğü ardından tekrar yükselişe geçtiği görülmektedir. Yaşam memnuniyeti araştırması sonuçlarına göre; 2016 yılında gençlerin %63,6'sı şimdiye kadar almış olduğu eğitimden memnun olduklarını ifade etmiştir. Cinsiyete göre bakıldığında genç erkeklerin %64,2'si almış oldukları eğitimden memnun olurken genç kadınlarda bu oran %63 olmuştur. 2018 yılında ise gençlerin %58,3'ü şimdiye kadar almış olduğu eğitimden memnun olduklarını beyan etmiştir. Genç erkeklerin %57,7'si almış oldukları eğitimden memnun olurken bu oran genç kadınlarda %59 olmuştur.

2020 yılında gençlerin %59,5'i şu ana kadar almış oldukları eğitimden memnun olduklarını ifade etmişlerdir. Genç erkeklerin oranı %58,9 iken bu oran genç kadınlarda %60,2 olmuştur. Bir önceki araştırmaya göre oranların tamamında artış söz konusu ise de 2016 yılına oranla erkek, kadın ve toplam oranlardaki memnuniyetlerde düşüş görülmektedir. En az düşüş ise %2,8 ile kadınların eğitim durumlarındaki memnuniyetlerinde tespit edilmiştir.

Pandemi Kısıtlamalarının Azalması Gençleri Daha Mutlu Edebilir

2019-2020 yılı eğitim koşulları bakımından önemli bir değişmeye konu olmuştur. Bütün dünyayı etkisi altına alan Covid-19 pandemi süreci eğitim uygulamalarında farklı alternatifleri ve zorunlulukları beraberinde getirmiştir. Yüz yüze eğitime uzunca bir süre ara verilmiş; eğitimin sosyalleştirme, etkileşim, akran paylaşımı, rol model alma gibi temel unsurları eğitim sürecine yansımamıştır. Bu koşullara rağmen az da olsa eğitimden memnuniyetin artması pandemi koşulları ortadan kalktıktan sonra memnuniyet düzeyinin arta-

cağını düşündürmektedir. Pandemiden en fazla etkilenen gruplardan birinin gençler olduğu varsayılırsa pandemi koşullarının getirdiği kısıtlamaların ortadan kalkmasının en fazla gençleri mutlu edeceği öngörülebilir. Bu mutluluğun gençlerin eğitimden memnuniyet düzeyini artıracak da ileri sürülebilir.

Gençlerin İnternet Kullanım Oranı Artıyor

Yaşam memnuniyeti araştırmasında internet kullanım oranlarına bakıldığında bireylerin internet kullanımlarının dramatik bir şekilde arttığı görülmektedir. 2013 yılında toplam internet kullanımı %48,9 iken 2020 yılında bu oranın %79 olduğu görülmektedir. Yapılan araştırmada kadınlara oranla erkeklerin daha çok internet kullandığı görülse de; yıllara göre bakıldığında kadınların internet kullanımındaki artışının erkeklere göre daha fazla olduğu görülmektedir.

16-24 yaş grubundaki gençlere bakıldığında gençlerin %93'ünün internet kullandığı tespit edilmiştir. Gençler arasında erkek ve kadın oranlarına bakıldığında %4 oranında erkeklerin daha fazla internet kullandığı görülmektedir.

Araştırmada yaş ilerledikçe internet kullanımının da düştüğü tespit edilmiştir. Gençler arasında %93,0 olan internet kullanımı; 25-74 yaş aralığında %75,9'a gerilemektedir. Yine orta ve ileri yaşlarda erkeklerin kadınlara oranla daha çok internet kullandıkları görülmektedir.

Gençlerin internet kullanım oranlarının 2020 yılında dramatik bir şekilde artışı pandemi koşulları ile ilişkili görülebilir. Zira yaklaşık son bir buçuk yıllık süre zarfında gençlerin sosyalleşeceği ortamlar kısıtlanmış, internet, sosyal medya gençlerin sosyal yaşamını daha fazla işgal etmiştir. Eğitimin internet araçları üzerinden sürdürülmüş olması da internete olan yönelimi artırmış olabilir. Zira bu süreçte internete mesafeli olması mümkün olan gençler için de internet normalleşmiş hatta gereklilik olarak görülmüştür.

Değerlendirme ve Sonuç

Bu çalışmada TÜİK 2020 yılı gençlik istatistikleri analiz edilmiştir. TÜİK istatistiklerinde gençlerin toplam nüfus içindeki oranı, Avrupa birliği ülkelerinde genç nüfus oranı, il ve cinsiyete göre genç nüfus ve genç nüfusun toplam nüfus içindeki oranıyla birlikte yaş ve cinsiyet değişkenlerine göre gençlerde beklenen yaşam süresi; yasal medeni duruma göre nüfus oranı; evli kadınların yaş grubu ve eğitim seviyesine göre eşleri ile aralarındaki eğitim farkı; öğretim yılı, cinsiyet ve eğitim seviyesine göre okullaşma oranı; kurumsal olmayan nüfusun iş gücü durumu; bireylerin vücut kitle indeksi; bireylerin meyve tüketme sıklığı; bireylerin sebze ya da salata tüketme sıklığı; seçilmiş ölüm nedeni; ölümler; genel sağlık durumundan memnuniyet düzeyi; mutluluk düzeyi; bireylerin mutluluk kaynağı olan değerler; çalışılan işten duyulan memnuniyet düzeyi; işten elde edilen kazançtan memnuniyet düzeyi; alınan eğitimden memnuniyet düzeyi; internet kullanım oranları ortaya konulmuştur. Bu analizde ilgili veriler aynı konuda daha önce yapılmış araştırmaların verileriyle ve konuyla ilgili olabilecek benzer araştırma sonuçlarıyla karşılaştırmalı olarak değerlendirilmiştir.

Genç nüfusun cinsiyete göre dağılımına bakıldığında %51,3'ünü erkek nüfus, %48,7'sini ise kadın nüfus oluşturmaktadır. 2020 yılında genç nüfusun %28,6'sının 15-17 yaş grubunda, %19,8'inin 18-19 yaş grubunda, %31,3'ünün 20-22 ve %20,4'ünün ise 23-24 yaş grubunda yer aldığı görülmüştür. Genç nüfusun oranının bu şekilde ortaya çıkması evlilik yaşının gecikmesi, çocuk sayısının azalması, ortalama insan ömrünün uzaması gibi nedenlerle ilişkilidir. Ancak bunlar da sanayi toplumlarında yaşanan genel seyre uygun olarak eğitim sürelerinin uzaması, düzenli bir işe daha geç başlama gibi unsurlarla ilişkili görülebilir.

Genç nüfus gelecekte istihdama katılacak nüfus anlamına geldiğinden genel nüfus içerisinde genç nüfusun azalması zamanla aktif çalışan nüfusun oranının azalmasına bu durum da sosyal güvenlik kurumlarının yüklerinin artmasına sebep olacaktır.

2020 yılı verilerine göre Türkiye'de genç nüfusun oranı %15,4 ile Avrupa Birliği üyesi 27 ülkenin genç nüfus oranlarından daha yüksektir ve bu haliyle Türkiye'de genç nüfusun oranı Avrupa ortalamasının yaklaşık %5 üzerindedir.

ADNKS sonuçlarına göre 2020 yılında genç nüfus oranının en yüksek olduğu il %23,4 ile Hakkâri olmuş; en düşük olduğu il ise %12,5 ile Muğla olmuştur. Doğu ve Güneydoğu'da genç nüfusun il bazındaki oranı diğer bölgelerden daha yüksek görünmektedir.

Genel nüfus ve genç nüfus arasında hem iş gücüne katılım oranının hem de genel istihdam oranının 2020 yılında bir önceki yıla göre gerilediğini belirtmek mümkündür. İş gücü durumu cinsiyet açısından değerlendirildiğinde kadınların erkeklere göre hem genel hem de genç nüfus açısından iş gücüne katılma oranı belirgin bir şekilde düşüktür. Genel istihdam açısından 2020 yılında erkeklerin istihdam oranı %59,8 iken; kadınların istihdamı %28,7'dir. Genç (15-24) istihdamı oranlarına göre ise erkekler 2020 yılında %64,8 oranında istihdam edilirken; kadınlar %27,8 oranında istihdam edilmiştir. Dolayısıyla kadınların istihdam konusunda çeşitli politikalarla desteklenmeye ihtiyaç duydukları belirtilebilir.

Elde edilen verilere göre tüm evli kadınlar içerisinde eşleri ile aynı eğitim seviyesinde olanların oranı %42,9 olmuştur. Eşlerinden yüksek eğitime sahip erkekler %40,4 iken, eşlerinden yüksek eğitime sahip kadınlar %15,1'dir. Bu oranlar Türkiye'de eş seçimindeki yerleşik eğilimi göstermektedir. Buna göre Türk toplumu evlenecek çiftlerde erkeğin toplumsal statü bakımından üstte olmasını daha kabul edilebilir bir durum olarak değerlendirmektedir. Ancak gerek bu analizde gerekse ilgili diğer çalışmalarda ortaya konan okullaşma oranı ve bu oran içinde kadınların istatistiksel dağılımı bu konuda bir değişim yaşanacağını işaretleri olarak görülebilir.

2019-2020 TÜİK verilerine göre ilkökul, ortaokul, ortaöğretim seviyelerinde kız ve erkek oranları birbirine yakinen yükseköğretime devam eden erkeklerin oranı %40,6; kızların oranı ise %46,3'tür. Diğer öğretim kademelerine oranla kız ve erkeklerin arasındaki farkın yükseköğretimde kızlar lehine açıldığı söylenebilir.

Gençler arasında hiç evlenmeyen ve evli olanların istatistikleri cinsiyet açısından değerlendirildiğinde kadınların erkeklere göre evlilik oranlarının daha yüksek olduğu görülmektedir. Benzer şekilde hiç evlenmeyen genç kadınlar, hiç evlenmeyen genç erkeklere göre daha düşük orandadır. 2020 yılında da bu oran değişmemiştir.

2019 yılı verilerine göre 15-24 yaş arası genç erkeklerin düşük kilolu olma oranı önceki yıllara göre artarak %9,5'e yükselmiş, normal kilolu olma oranı %64,3'e düşmüş, fazla kilolu olma oranı %21,4'e yükselmiştir. Obezlik oranı ise %4,8'e yükselmiştir.

2019 yılında haftada bir kereden az meyve tüketen erkeklerin oranı %7,6, kadınların oranı ise %7,1'dir. Toplam orana bakıldığında 2016 yılında %5,9 iken 2019 yılında bu oranın %7,3'e yükseldiği görülmüştür. Toplam verilere bakıldığında ise gençlerde günde bir kez ya da daha fazla meyve tüketenlerin oranının düştüğü görülmüştür. Gençlerde haftada 4-6 kere meyve tüketme oranı ise toplamda %18,1'e yükselmiştir. Hiç meyve tüketmeyenlerin sayısı da %2,4'e yükselmiştir.

15-24 yaş grubundaki gençlerde görülen ölüm nedenleri incelendiğinde bu yaş grubunda en fazla görülen ölüm nedeni, dışsal yaralanma ve zehirlenmelerdir. 25 yaş üstü bireylerdeki ölüm nedenleri incelendiğinde en fazla ölüm nedeninin dolaşım sistemi hastalıklarından kaynaklandığı, bunu iyi ve kötü huylu tümörlere bağlı nedenlerin izlediği görülmektedir.

2020 yılında sağlık durumundan memnuniyet oranları incelendiğinde genel memnuniyet oranının %64,8 olduğu, erkeklerin memnuniyet oranının %68,8 iken kadınların memnuniyet oranının %60,9 olduğu görülmektedir. 2020 yılında geçmiş yıllarda olduğu gibi erkeklerin kadınlardan sağlık durumlarından daha memnun oldukları görülmektedir. TÜİK verilerine göre Türkiye'de yıllara göre mutluluk düzeyi azalarak 2020 yılında %48,2'ye gerilemiştir. Her iki cinsiyette de en mutlu yaş grubu 18-24 yaş grubu iken bu yaş grubunda kadınlar %70 mutluluk düzeyi ile dikkat çekmektedir. Bu yaş dönemi aynı zamanda üniversite ve eğitimin genel olarak devam ettiği bir yaşa karşılık gelmesi açısından da önemlidir. Her yaş grubunda kadınlar erkeklere oranla daha mutlu olduklarını belirtmişlerdir. Kendilerini mutsuz olarak ifade eden erkeklerin oranı her yaş kategorisinde kadınlardan daha fazladır.

TÜİK verilerine göre bireylerin cinsiyet ve yaş fark etmeksizin en belirleyici mutluluk kaynağı sağlık (%69,9-%70,9) olmuştur. Bunu sevgi, başarı, para ve iş takip etmektedir. Ancak sıralama 18-24 yaş grubunda değişmektedir. Bu yaş grubunda en önemli mutluluk kaynağı olan sağlıklı (%48) ikinci sırada başarı (%24,6) takip etmektedir. Kadınlar ile erkeklerin mutluluk kaynağı sıralaması aynı olmakla beraber oranlar değişiklik göstermektedir. 2020 verilerine göre erkekler için sağlığın mutluluk kaynağı olma oranı %66,4 iken kadınlar için bu oran %75,2'dir.

Çalışılan işten duyulan memnuniyet düzeyine bakıldığında, bireylerin yıllara göre memnuniyetlerinin benzer oranlarda olduğunu söylemek mümkündür. 2020 yılında gençlerin %77,1'i çalıştığı işinden memnun olduğunu belirtmiştir. Çalışılan işten duyulan memnuniyet oranı genç erkeklerde %75,9 iken genç kadınlarda ise %80,4 olmuştur. Kadınların çalıştıkları işten memnuniyet oranlarında erkeklere göre daha belirgin bir değişim söz konusudur.

İşten elde edilen kazançtan memnuniyet düzeyine bakıldığında, gençlerin işten elde ettikleri kazançtan memnuniyet düzeyinde 2020 yılına gelindiğinde %3'lük bir düşme gözlenirken, memnun olmayanların oranında da yine %3'lük bir artış görülmektedir.

TÜİK Yaşam Memnuniyeti Araştırması sonuçlarında alınan eğitimden duyulan memnuniyet düzeyine bakıldığında, bireylerin yıllara göre memnuniyetlerinin önce düştüğü ardından tekrar yükselişe geçtiği görülmektedir. 2020 yılında ise gençlerin %59,5'i şu ana kadar almış oldukları eğitimden memnun olduklarını ifade etmişlerdir. Aldıkları eğitimden memnun olan genç erkeklerin oranı %58,9 iken bu oran genç kadınlarda %60,2 olmuştur.

2020 yılında internet kullanım oranının %79,0 olduğu görülmektedir. Yapılan araştırmada kadınlara oranla erkeklerin daha çok internet kullandığı görülse de; yıllara göre bakıldığında kadınların

internet kullanımındaki artışın erkeklere göre daha fazla olduğu görülmektedir. Araştırmada yaş ilerledikçe internet kullanımının da düştüğü tespit edilmiştir. Yine orta ve ileri yaşlarda erkeklerin kadınlara oranla daha çok internet kullandıkları görülmektedir.

Tüm veriler baz alındığında 2020 yılındaki yaşam memnuniyeti araştırmasında bazı alanlarda önceki yıllara göre düşüşler yaşandığı görülürken bazı alanlarda ise artışlar söz konusu olmuştur.